આખિરત પર ઈમાન લાને કા મતલબ ક્યા હૈ?

સંપાદક- મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

▧ રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

આખીરત પર ઈમાન લાને કા મતલબ હે કી આદમી ઈસ હકીકત કો કુબૂલ કરે કિ એક ઐસા દિન આને વાલા હૈ જીસ મે ઇન્સાનો કી જીન્દગી કે પૂરે રિકાર્ડ કી જાંચ પડતાલ હોગી, તો જીસકે કરમ ઠીક હોંગે વહ ઈનામ પાયેગા, ઔર જીસકે કરમ ઠીક નહી હોંગે વહ સજા પાયેગા. સજા કિતની હોગી ઔર ઈનામ કિતના મિલેગા ઈસકો બતાયા નહી જા સકતા.

[મુસ્લિમ; ઉમર બિન ખત્તાબ રદી, રિવાયત કે એક હિસ્સે કા ખુલાસા]

◈ આખિરત કી ખૌફનાકી ઔર ઉસકે નજાત કા જરિયા

હમ લોગ રસૂલુલ્લાહﷺ કી બેચૈની ઔર ફિક્ર કો દેખકર ઔર જ્યાદા પરેશાન હુવે ઔર પૂછા કિ જબ આપકા યહ હાલ હૈ

તો હમારા ક્યા હાલ હોગા, બતાયે હમ ક્યા કરે કિ ઉસ દિન કામયાબ હો, રસૂલુલ્લાહﷺ ને ઉનકો બતાયા કિ અલ્લાહ પર ભરોસા રખો ઉસકી નિગરાની મે ઝિન્દગી ગુઝારો, ઉસકી બન્દગી મે જીને વાલે કામયાબ હોંગે. [તિર્મિઝી; અબૂ સઈદ ખુદરી રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ આખિરત કા મન્જર

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- અગર કોઈ શખ્સ કયામત કે દિન કો અપની આંખો દેખના ચાહતા હૈ તો ઉસે ચાહિયે કિ યે તીન સુરતે પઢે, ઈજશ શમ્સુ કુવ્વિરત, ઈજસ સમાઉન ફતરત, ઔર ઈજસ સમાઉન શક્કત, ઈન તીનો સુરતો મે કયામત કા નકશા બહુત હી મોઅસ્સિર અન્દાજ ખીચા હૈ. [તિર્મિઝી ઈબને ઉમર રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ જમીન કા ખુલ્લા ખુલ્લા એલાન

રસૂલુલ્લાહﷺ ને યહ આયત પઢી "યૌમઈજીન તુહદ્દીસુ અખબારહા" (ઉસ દિન જમીન અપને સારે હાલાત બયાન કરેગી) ઔર સહાબા રદી સે પૂછા જાનતે હો હાલાત બયાન

કરને કા મતલબ ક્યા હૈ? લોગોં ને કહા અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ કો હી ઈલ્મ હૈ. રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા કિ જમીન કયામત કે દિન ગવાહી દેગી કિ ફલા મર્દ યા ફલા ઔરત ને મેરી પીઠ પર ફલા દિન ઔર ફલા વકત મે બુરા યા અચ્છા કામ કિયા, યહી મતલબ હૈ ઈસ આયત કા, લોગોં કે ઈન કામો કો આયત મે "અખબારા" કહા ગયા હૈ.

[તિર્મિજી; અબૂ હુરેરા રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ અલ્લાહ કે સામને પેશ હોને કી હાલત

રસૂલુલ્લાહﷺ ઈનફાક યાની અલ્લાહ કે દીન ઔર અલ્લાહ કે બેસહારા બન્દોં પર ખર્ચ કરના કી તાલીમ દે રહે થે ઈસ લિયે સિર્ફ ઈસી કા જીકર કિયા ફરમાતે હૈ કિ અગર કિસી કે પાસ સિર્ફ એક ખજૂર હૈ ઔર વહ ઉસ કા આધા હિસ્સા દેતા હૈ તો યહ ભી અલ્લાહ કી નિગાહ મે કીમતી હૈ વહ માલ કી કમી જ્યાદતી નહીં દેખતા બલ્કિ ખર્ચ કરને વાલે કે જજ્બા કો દેખતા હૈ. [બુખારી, મુસ્લીમ; અદિ બિન હાતિમ રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ કયામત કી સખતી મે મોમિન સે નરમ સુલૂક

અબૂ સઈદ ખુદરી રદી કહતે હૈ કિ મે રસૂલુલ્લાહﷺ કી ખિદમત મે હાજીર હુવા ઔર પૂછા કિ ઉસ દિન જીસ કે બારે મે અલ્લાહ ને ફરમાયા હૈ. “યોંમા યકૂમુન્નાસૂ લિરબબિલ આલમીન” (તૂ ઉસ દિન કો સોચ જબ લોગ હિસાબ કિતાબ" કે લિયે સંસાર કે માલિક કે સામને ખડે હોંગે) ઉસ દિન ભલા કૌન લોગ ખડે રહ સકેંગે (જબકિ વહ એક દિન હજાર બરસ કે બરાબર હોગા) રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા (ઉસ દિન કી સખ્તી મુજરિમોં ઔર બાગિયોં કે લિયે હૈ, ઉન્હે વહ એક હજાર બરસ કા માલૂમ હોગા, મુસીબત મે પડે હુયે આદમી કા દિન લમ્બા હોતા હૈ, કાટે નહીં કટતા) વહ દિન મોમિનો કે લિયે હલ્કા હોગા સિર્ફ હલ્કા હી નહીં હોગા બલ્કિ ફર્જ નમાજ કી તરહ ઉસકી આંખો કી ઠંડક બન જાયેગા. [મિશ્કાત; અબૂ સઈદ ખુદારી રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

▨ આસાન હિસાબ ઔર ઉસકે લિયે દુવા

જો લોગ અલ્લાહ કી રાહ પર ચલતે હૈ ઔર બુરાઈ કી તાકતો સે લડતે રેહતે હૈ, યહાં તક કિ લડતે લડતે ઉનકી જીન્દગી કી મોહલત ખતમ હો જાતી હૈ તો કયામત કે દિન અલ્લાહ ઉનકી ગલ્તીયો કો માફ કર દેગા ઔર નેક કામો કી કદર ફરમાતે હુવે ઉન્હેં જન્નત મે દાખિલ કરેગા લેકિન જીસ શખ્સ કે છોટે છોટે કામો કી પડતાલ ઔર પૂછતાછ શુરુ હો ગઈ તો વો અજાબ મે જરૂર મુબ્તલા હો જાયેગા. [મુસનદે અહમદ, આયેશા રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

▨ મોમિન કે લિયે આખિરત કે કીમતી ઈનામ

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા અલ્લાહ ફરમાતા હૈ મેને અપને નેક બન્દો કે લિયે વો કુછ તય્યાર કર રખા હૈ જીસે કિસી આંખ ને નહી દેખા હૈ જીસકે બારે મે કિસી કાન ને નહી સુના, ઔર ના કોઈ ઈન્સાન કભી ઉસકા ખ્યાલ કર સકા. તુમ ચાહો તો યે આયત પઢ લો સુરે સજદહ/૧૭ તરજુમા- ફિર જેસા કુછ આંખો કી ઠંડક કા સામાન ઉનકે આમાલ કે

બદલે મે ઉનકે લિયે છુપા કર રખા ગયા હૈ ઉસકી કિસી જાન કો ખબર નહી. [બુખારી, મુસ્લીમ; રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ આખિરત કે અજાબ ઔર સવાબ કી હકીકત

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા દુનિયા કે સબસે જ્યાદા ખુશહાલ દોજખી કો લાયા જાયેગા ઔર જહન્નમ મે ડાલ દિયા જાયેગા, જબ આગ ઉસકે પૂરે જીસ્મ પર અપના અસર દિખયેગી તબ ઉસસે પૂછા જાયેગા કિ કભી તૂને અચ્છી હાલત દેખી હૈ? તુજ પર કભી "ઐશ વ આરામ કા જમાના આયા હૈ? વહ કહેગા નહીં તેરી કસમ એ મેરે રબ કભી નહીં.

ફિર દુનિયા મે બહુત હી “તંગી” (ગરીબી) કી હાલત મે જીન્દગી ગુજારને વાલે જન્નતી કો લાયા જાયેગા, જબ ઉસ પર જન્નત કી નેમતોં કા ખૂબ રંગ ચઢ જાયેગા તબ ઉસ સે પૂછા જાયેગા કિ તૂને કભી તંગી દેખી હૈ? કભી તુજ પર કઠિનાઈયોં કા જમાના ગુજરા હૈ? વહ કહેગા એ મેરે રબા મે કભી તંગી ઔર ગરીબી મે ગિરિફ્તાર નહીં હુવા, મે ને કઠિનાઈ કા કોઈ જમાના કભી નહીં દેખા. [મુસ્લિમ; રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ કયામત કે દિન રિશ્તેદારી કામ ના આયેગી

અબૂ હુરૈરા રદી ને ફરમાયા જબ સૂરહ શુઅરા કી આયત વનજીર અશીરતકલ અકરબીન (અપને કરીબી ખાનદાન વાલોં કો ડરાઆ) ઉતરી તો રસૂલુલ્લાહﷺ ને કુરૈશ કો જમા કિયા ઔર ફરમાયા,

એ કુરૈશ કી જમાઅત અપને આપ કો જહન્નમ કી આગ સે બચાને કી ફિક્ર કરો, મે અલ્લાહ કે અજાબ કો તુમસે જરા ભી નહીં ટાલ સકતા.

એ અબ્દે મુનાફ કે ખાનદાન વાલો મે તુમસે અલ્લાહ કે આજાબ કો કુછ ભી નહીં ટાલ સકતા.

એ અબ્બાસ બિન અબ્દુલ મુત્તલિબ (હકીકી ચચા) મે અલ્લાહ કે અજાબ કો તુમસે જરા ભી નહીં હટા સકતા.

એ સફિયા (આપﷺ) કી હકીકી ફૂફી, મે તુમસે અલ્લાહ કે અજાબ કો જરા ભી નહીં હટા સકતા.

એ મેરી બેટી ફાતિમા રદી, તૂ મેરે માલ મે સે જીતના માંગે મે દે સકતા હૂં લેકિન અલ્લાહ કે અજાબ કો તુજ સે નહીં હટા

સકતા.

તો અપને આપ કો બચાને કી ફિક્ર કરો કિ ઈમાન ઔર અમલ હી વહા કામ આયેંગે.

[બુખારી મુસ્લીમ; અબૂ હુરૈરા રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ જન્નત ઔર જહન્નમ કે રાસ્તે

રસૂલુલ્લાહﷺ કી ઈસ હદીસ કા મતલબ યહ કિ જો શખ્સ અપને નફસ (અસતિત્વ) કી પૂજા કરેગા ઔર દુનિયા કી લજ્જતો મે પડેગા ઉસ કા ઠિકાના જહન્નમ હૈ, ઔર જીસ કો જન્નત લેને કી તમન્ના હો તો વહ કાંટો ભરી રાહ અપનાયે અપને નફસ કો હરા કર ઉસકો હર પરેશાની ઔર હર નાગવારી કો અલ્લાહ કે લિયે બરદાશ્ત કરને પર મજબૂર કરે, જબ તક કોઈ શખ્સ ઈસ કઠિન ઘાટી કો પાર નહીં કરતા, આરામ વ સુખ મે કૈસે પહુંચેગા. [બુખારી મુસ્લીમ; રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ જન્નત કી શાન

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા જન્નત મે એક કૂડા રખને કી જગહ દુનિયા ઔર દુનિયા કે સામાન સે બેહતર હૈ. “કૂડા રખને કો જગહ” સે મુરાદ વહ થોડી સી જગહ હૈ જહા આદમી અપના

બિસ્તર બિછા કર પડા રહતા હૈ. મતલબ યહ કિ અલ્લાહ કે દીન પર ચલને મે કિસી કી દુનિયા તબાહ હો જાયે તમામ સાજ વ સામાન સે મેહરૂમ હો જાયે ઔર ઉસકે બદલે જન્નત કી મુખ્તસર ઔર થોડી સી જમીન મિલ જાયે તો યહ બડા સસ્તા સૌદા હૈ, ખત્મ હોને વાલી ચીજ કી કુરબાની દેને કે નતીજે મે અલ્લાહ ને ઉસે વહ ચીજ દી જો હમેશા બાકી રહને વાલી હૈ. [બુખારી મુસ્લીમ; રિવાયત કા ખુલાસા]

જન્નત ઔર જહન્નમ સે ગાફિલ ના રહે

કિસી ખતરનાક ચીજ કો દેખને કે બાદ આદમી કી નીંદ ઉડ જાતી હૈ વહ ઉસસે ભાગતા હૈ, ઔર જબ તક સુકૂન ના હો જાયે સોતા નહી, ઈસી તરહ જીસકો અચ્છી ચીજ કી ફિકર હો જાતી હૈ તો જબ તક વહ મિલ ના જાયે ના વહ સોતા હૈ ના ચૈન સે બૈઠતા હૈ. અગર યહ હકીકત હૈ તો જન્નત કી તમન્ના કરને વાલે ક્યોં સો રહે હૈ? યે જહન્નમ સે ભાગને કી ફિકર ક્યોં નહીં કરતે? જીસકો કિસી ચીજ કા ડર હોતા હૈ વો બેખબર નહી સોતા ઔર જીસ કે અન્દર અચ્છી ચીજ કી તડપ હોતી હૈ વો

ચૈન સે નહી બેઠતા. [તિર્મિઝી; રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ દીન મે નઈ ચીજે પૈદા કરને વાલે કા અન્જામ

હદીસ કે અન્દર સબ સે બડી ખુસખબરી ભી હૈ ઔર બહુત બડા ડર ભી હૈ, ખુશખબરી યે કિ રસૂલુલ્લાહﷺ ઉન લોગોં કા ઈસ્તેકબાલ કરેગે જીન્હોને આપકે લાયે હુવે દીન કો બગૈર કિસી કમી જ્યાદતી કે કુબૂલ કિયા ઔર ઉસપર અમલ કિયા. ઔર જો લોગ જાન બૂજકર દીન મે નઈ ચીજેં, દીન કે નામ પર દાખિલ કરેંગે જો દીન સે ટકરાતી હૈ તો ઐસૈ લોગ રસૂલુલ્લાહﷺ તક પહુચને ઔર હોજે કૌસર કા પાની પીને સે મહરૂમ રહ જાયેંગે. [બુખારી મુસ્લીમ; સહલ બિન સાદ રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]

◈ રસૂલુલ્લાહﷺ કી સિફારિશ કે મુસ્તાહિક

રસૂલુલ્લાહﷺ કા યહ ફરમાન અપને અલફાજ કે હિસાબ સે બહુત હી મુખ્તસર હૈ લેકિન અપને મતલબ કે હિસાબ સે બહુત બડા હૈ મતલબ યહ કિ જીસ ને તૌહીદ કો નહીં અપનાયા જીસ ને ઈસ્લામ કુબૂલ ન કિયા જો શિર્ક કી ગંદગી

હી મે પડા રહા ઉસ કો રસૂલુલ્લાહﷺ કી શફાઅત હાસિલ ન હોગી ઈસી તરહ જીસ ને જુબાન સે તો કલમા કહા ઔર દીન મે દાખિલ હુવા લેકિન દિલ સે ઉસકો સચ્ચા ન માના, વહ ભી રસૂલુલ્લાહﷺ કી શફાઅત સે મહરૂમ રહેગા. રસૂલુલ્લાહﷺ સિર્ફ ઉન લોગોં કે લિયે શફાઅત ફરમાયેંગે જો દિલ સે ઈમાન લાયે હો જો તૌહીદ કે હક હોને પર યકીન રખતે હો, જૈસા કિ દૂસરી હદીસ મે મુસ્તેકિનન બિહા કલ્બુહૂ કે શબ્દ આયે હૈ, ફિર યહ બાત ભી વજેહ હૈ કિ યકીન, અમલ, પર ઉભારતા હૈ, આદમી કો અપને બચ્ચે કે કુવે મે ગિરનેં કી ખબર મિલતી હૈ તો જૈસે હી ઉસે ઉસ ખબર પર યકીન હોતા હૈ ઉસી વક્ત દુખી હોકર ઉસકી જાન બચાને કે લિયે દૌડ પડતા હૈ યહી હાલ દિલી ઈમાન કા હૈ યહ આદમી કે અન્દર નિજાત કી ફિક્ર પેદા કરતા ઔર આમાલ પર ઉભારતા હૈ. [બુખારી; અબૂ હુરૈરા રદી, રિવાયત કા ખુલાસા]